

Klemen Pisk

DOKTOR ODIN

Poglavje iz romana *Ose pa ne letijo*

Vedno obstaja več možnih razlag, še posebej v etimologiji, a resnica je ena sama, obstaja le več različnih pogledov nanjo – resnica je Bog. Včeraj se je zdelo, da sem našel pravo rešitev, vendar je bilo moje prepričanje zmotno. Etimološko delo je zahtevno, težaško in potrebuje stodstotne dokaze. Hipotezo je treba potrditi s praktičnimi primeri, ne sme se slepo zaupati teoretičnim vzorcem. Ko človek rekonstruira zapletene oblike za pet tisoč let nazaj, pogosto napravi napako. Napravi jo tam, kjer je sploh ne pričakuje, tam, kjer je najbolj prepričan o lastnem znanju in sposobnosti. Napaka se je pojavila pri samem iskanju Fissinih sester. Mislil sem že, da sem jih našel, a to je bila samo ena izmed možnih razlag. V resnici Fisse ni bila zadovoljna z mojo interpretacijo, pozneje se mi je prikazala še enkrat in me opozorila, da rešitev problema ni tako preprosta, kot si domišljam. Oštela me je, ker je nisem ubogal in podrl Gundule, kot je pisalo na deščici. Besedilo v runski pisavi me je napotilo k dejanju, ki pa ga nisem izvršil, zato je bila grofica Fisse razočarana, čeprav se je srečala s svojima sestrama. Skoraj bi name stresla svoje prekletstvo in me zasula s tisočimi besedami, da bi utonil v njihovem vrtincu, a se je premislila. Dala mi je še eno možnost, naslednjih štiriindvajset ur, v katerih naj bi končno podrl Gundulo in tako zaključil svoje etimološko poslanstvo. Grofica Fisse je prizanesljiva, toda če se mi danes ne posreči – tako je dejala – mi ni več pomoči.

Kako preprosto bi bilo oditi do Gundule in jo podreti, kako preprosto bi bilo to v primerjavi s kompliciranostjo vseh jezikov, v katere se poglobljam in jih preučujem z etimološko natančnostjo. A vedno je nekaj, kar me zmoti in preusmeri mojo pozornost, da začnem početi vse drugo kot tisto, kar bi moral; pojavi se nekakšna motnja, ki povzroči, da se začnem obnašati drugače – in potem moje početje ni več podrejeno izvršitvi naloge, zapisane na deščici. Dolgo časa sem mislil, da je sporočilo v runski pisavi edini zapis na tej lesenjači, dokler nisem zjutraj na njej odkril še enega napisa, ko mi je po ne vem kakšnem naključju prišla v roke lupa, bržkone stara dedkova zapuščina. Najprej sem hotel z njo preučiti samo strukturo lesa na deščici, pa je

mojo pozornost pritegnil neskončno majhen zapis v levem spodnjem kotu. Po napornem preučevanju sem ugotovil, da je tam z milimetrskimi črkami vrezljano ԿԱՅԻՆԻ ԲԱՍՍՈՒՐԻՊԱԿ ԿՐԿՐՈՒՆ. To je star armenski črkopis. Tip pisave se imenuje masis (po gorovju Ararat, ki pa se mu po armensko reče Masis). V petem ali morda konec četrtega stoletja jo je iznašel armenski menih, teolog in jezikoslovec Mesrop Maštoč. Po vsej verjetnosti jo je razvil iz perzijske pisave pahlavi, čeprav se je zgledoval po grški, kar priča smer od leve proti desni in zapis u-ja s pomočjo dveh črk (ւ). Drugače je pisava zelo fonetična in je sestavljena iz enaintridesetih soglasnikov in sedmih samoglasnikov. Črkopis je bil prvotno sestavljen iz 36 črk, kasneje sta se pojavila še dva znaka: օ, ki je v desetem stoletju nadomestil nekdanji աւ (dolgi o za aw), in znak Ֆ <f>, ki so ga rabili za zapis glasov v izposojenkah.

Tabela z latiničnimi transkripcijami je videti takšna:

ա	բ	գ	դ	ե	զ	է	թ	ժ	ի	լ	խ	ց	կ	հ	յ	օ	ֆ
a	b	g	d	e	z	ē	ə	th	ž	i	l	x	c	k	h	j	ǫ
ʃ	ʒ	n	z	ɥ	ɤ	u	ɥ	u	n	ɣ	ɫ	ɥ	ɤ	o	ʃ		
m	y	n	š	o	ch	p	j	ř	s	v	t	r	č	w	ph	kh	ō

Mislil sem, da bom uganko rešil s prečrkovanjem, tako kot sem si pomagal pri dešifriranju runske pisave, toda tokrat napis ni v slovenščini, temveč v tujem jeziku, očitno v armenščini – piše namreč *kastroitsee itavaltalaiset tanaan*. Čeprav je armenščina indoevropski jezik, se mi niti približno ne sanja, kaj bi to lahko pomenilo. Vseeno pa bi rad izvedel, kajti moja radovednost je neizmerna, zato bom vse podredil iskanju pomena. Vem, da ne bi smel odlašati in bi moral čim prej podreti Gundulo, toda moja etimološka narava mi ne da miru. Prej ne bom zadovoljen, dokler ne bom odkril, kaj pomeni skrivnostni napis, šele potem se bom ukvarjal z avstrijsko prijateljico. Časa, da jo podrem, imam do polnoči, zdaj pa je ura deset dopoldne, torej še približno štirinajst ur.

Kot sem že rekel, armenščine ne poznam, zato se zdaj na motorju peljem v antikvariat, kjer bom našel slovnice, slovarje in jezikovne priročnike (Armenian for beginners; Ačaryanov etimološki slovar in Abeghianovo gramatiko); z njimi si bom pomagal pri prevodu napisa. To so knjige, ki jih nimajo niti v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Spomnim se, da sem jih nekoč nameraval kupiti, toda ko mi je stari plešec povedal ceno, sem se premislil. Jezno sem ga prebodel z očmi, nato pa povetil glavo. Vedno je bil moj sovražnik in vedno mi je določil najvišjo tarifo, češ da kupujem same redkosti. A ne bo več dolgo tako, zdaj mi ne bo določal cene, saj se mu čas izteka. Dva dneva sta minila, odkar sedi zvezan v antikvariatu. Človek lahko zdrži brez vode štiri dni, zato bržkone še ni izdihnil, razen če ga je od strahu zade-

la kap, kar pa spričo njegove vitalnosti in vedno nasmejanega obraza ne verjamem. V gobec sem mu zabasal liste nemških bestsellerjev, ki jih ni bilo škoda iztrgati, da se ne bo mogel dreti in priklicati policije. Tako ali tako se nahaja v kletnih prostorih in v podzemlju je vsakršen krik zaman, toda previdnost je mati modrosti. Plešec mi je nekoč razlagal, da nima otrok ali sorodnikov in da ga nikoli nihče ne obišče, torej ga v teh dneh, ko bo čakal na svojo smrt, tudi nihče ne bo pogrešal ali iskal. Upam, da ga bodo našli v torek, ko se bo antikvariat spet odprl in bodo posumili, zakaj nihče ne odpre vrat – pa bodo vdrli in našli njega v ležečem položaju, v kakršnega ga bom namestil, takoj ko bo izdihnil. Danes je nedelja, še dva dni torej do njegove smrti.

Z vespo potujem proti antikvariatu, neverjetno hitro se peljem skozi križišča. Ljubljana je ob nedeljah prazna, redkokdaj se mimo mene pripelje kakšen avtomobil, zato kmalu prispem na cilj. Vespo kot ponavadi nesem po stopničkah in jo parkiram poleg vhodnih vrat antikvariata. Iz žepa potegnem ključ, ki sem ga v petek izmaknil plešču, odklenem vrata in vstopim.

Razgledujem se po policah, toda nikjer ni armenskih slovníc in slovarjev, samo gruzijska biblija, azerbajdžanska Naredi si sam in strojni rusko-turkmenistanski slovar. Prisežem, da so bile armenske knjige še v petek na tejle polici, ne razumem, kako so lahko zdaj izginile, saj med vikendom ni bilo nikogar v antikvariatu. Mar je prišel kdo sem in osvobodil plešca? Ne, to se ni moglo zgoditi.

»Ojej ojej, vode, vode!« se zadere glas, ki prihaja iz zaprtega prostora.

Brž stečem k vratom, jih odprem in stopim v sobo. Smrad po plesni se širi z vso močjo. Vse je na svojem mestu, plešec sedi zvezan na stolu, le liste bestsellerja je očitno izpljunil iz gobca.

»Prosim, vode, umrl bom od žeje!« zatuli, brž ko me opazi, nato pa zastoka od bolečin.

»Ne deri se, cepec!« ga utišam. »Raje povej, kje so armenske knjige!«

»Armenske knjige?« se začudi s tihim hropečim glasom. »Vedno so bile na drugi polici v tretji vrsti.«

»To vem,« rečem. »Toda zdaj jih ni več tam. Nekdo jih je ukradel. Ali je bil kdo tukaj?«

Plešec me pogleda z rdečimi, utrujenimi očmi. Izčrpan je, ker je že dva dni brez vode. Tišči ga debela vrv, ki je nekoč obdajala kupe knjig.

»Nikogar ni bilo,« zahrope, »razen Franceta Giperja. On je moja posebna stranka, ker vedno kupuje na veliko. Odkar je moj pomagač, je dobil tudi ključ, da lahko pride sem ob kateremkoli dnevu. Da, da, tukaj je bil. Po neke knjige je prišel. Zdi se mi, da so bile armenske, da, da, armenske so bile, prav tiste, ki jih vi iščete.«

»Kaj, odvetnik France Giber je bil tu?« se začudim. »Le zakaj bi on potreboval armenske knjige?«

»Če se prav spomnim, je rekel, da preučuje neki sodni spis v armenščini. In da se mora poglobiti v ta jezik.«

»Torej je govoril s tabo. Kako pa, da te ni rešil? Si mu povedal, da sem te jaz zvezal?«

»Da, da, govoril je z mano. Ničesar mu nisem rekel o vas, ker nisem utegnil. Tako hitro se je vse zgodilo. Hotel je vedeti, kje so armenske knjige, in povedal sem mu: druga polica, tretja vrsta. Da, da, zdaj se spomnim. Včeraj je bilo to. Ko je odhajal, sem ga prosil, da me reši, toda rekel je, naj kar crknem od žeje. Da me on že ne bo osvobodil. In da mi privošči smrt.«

Očitno so na svetu ljudje, ki razmišljajo podobno kot jaz. Ljudje, ki prav tako ne prenesejo starega plesnivega plešca in si želijo njegove smrti. Odvetnik France Giber je že eden od njih, zato ga še bolj spoštujem. Zadovoljen sem, da bo prav on tisti, ki bo pomagal ženi poljskega veleposlanika pri ločitvi. Toda le zakaj potrebuje armenske knjige? Ne razumem, zakaj bi moral on sredi Ljubljane preučiti sodne spise v armenščini. Najbolje bi bilo, da ga kar takoj obiščem na domu in se pogovorim z njim, morda bo tako prijazen, da mi bo vsaj za kakšno urico ali dve posodil knjige, s pomočjo katerih bom lahko dešifriral znameniti stavek *kastroitsee itavaltalaiset tanaan*. Toda njegovega naslova ne vem na pamet.

»Kje stanuje France Giber? Gotovo veš, ko imaš v glavi vse naslove svojih strank, da jih potem gnjaviš, naj pri tebi kupijo najdražje rabljene knjige na svetu. Povej, kje stanuje!«

»Povedal vam bom,« zastoka plešec, »če obljubite, da mi boste dali vode. Umiram od žeje...«

»Verjamem, da umiraš. No, prav, obljubim, dobil boš vodo. Samo naslov mi daj!«

Starček se zamisli, kot da brska po spominu, jaz odidem k umivalniku, kjer v kozarček natočim čiste, bistre, mrzle vode, ki jo prinesem pred njegovo izžežano obličje, pred njegova neskončno suha usta, in brž ko zagleda vodo, mi reče:

»Žabjak 3.«

Jaz pa si mislim – seveda! Naslov je nekam znan, in to me močno presune. Čudim se, da nisem vedel, da eden najboljših odvetnikov, ki ga imajo celo slovenski akademiki, stanuje na Žabjaku, torej tam, kjer sem nekoč sam prebival, a sem se hvalabogu preselil.

»Hvala. V torek zjutraj se spet oglasim,« rečem in odhajam.

»Kaj pa voda?« me žalostno pogleda starček s suhimi usti. »Obljubili ste mi...«

»Pozabi na vodo,« se zarežim. »Do torca moraš umreti od žeje. Poglej, na tla jo bom zлил. Da ne boš več izžemal denarja od poštenih ljudi!«

Vodo zlijem na tla in odhajam iz zakletega antikvariata. Žejnega sem ga peljal čez vodo v dobesednem pomenu.

»Usmilite se me, gospod, prosim...« se slišijo prošnje za mojim hrbtom, toda moja nepopustljivost je vrlina, ki mi jo zavidajo celo najbolj priznani slovenski akademiki.

Zaklepanje vrat, nošenje vespe po stopničkih, skok nanjo, vžig in že sem na poti proti Žabjaku, mojemu staremu prebivališču, kjer sem stanoval več kot eno leto in kjer so me ogrožale živali, ki slišijo na ime podgane. Žabjak se nahaja tik pod gradom na jugozahodnem delu – od glasbene akademije greš samo naravnost in naprej pri semaforju čez cesto, pa si tam – vsaj tako sem razlagal neki pianistki, ki me je potem obiskovala in ljubimkala z mano, dokler je ni odgnala ena od podgan, s katero se je srečala na stranišču. Takrat sem se čudil, kako da jo te majhne živalice vržejo iz tira, ko pa lastnemu očetu stiska mozolje na hrbtu. Kje je tu primerjava, zaboga, mar je logično, da se ti ena stvar gnusi, ki sicer ni tako zelo gnusna, druga gnusna stvar – stiskanje mozoljev očetu – pa je kot nekakšno angelsko opravilo. A to je že druga zgodba, pustimo, naj se z njo ukvarjajo bodoči muzikologi, ki bodo preučevali pianistkino življenje, če bo seveda toliko zanimivo, da bo vredno omembe. Skratka, Žabjak je moj nekdanji dom, na katerega me vežejo različni spomini, nekaj je lepih, nekaj nepomembnih, nekaj takih, ki bi jih najraje pozabil in izbrisal iz preteklosti, a na splošno bi lahko rekel takole: bili so hudi in bili so svetli časi, a na koncu ti ne ostane nič drugega kot sedanost, s katero se moraš soočiti.

Tu sem, na Žabjaku, nič se ni spremenilo, le zdaj pozimi ni žive duše zunaj, v drugih letnih časih je bolj živahno. Ta del Ljubljane je arhitekturno zanimiv, zato spomladi sem večkrat pridejo posedet študentje arhitekture. Strmijo v prelepa poslopja s svojimi ambicioznimi ksihti in poskušajo narisati pročelja hiš, fasade in drugo, kar sodi v gradbeno terminologijo. Zima načelnja omet in ponekod je začel še bolj razpadati in se krušiti. Če ne bo šlo več denarja za obnovo ali z drugimi besedami, če se ne bo po hitrem postopku premoženje denacionaliziralo, potem ne vem, če bo ta del še vedno tako zanimiv.

Vrata Žabjaka tri so prav tista vrata, ki sem jih odpiral, ko sem še stanoval tukaj, da, da, to je prav tisto stanovanje. Kljuka je krožna in jo je treba zavrtinčiti, da se vrata odprejo. In že sem znotraj. To je nekakšen starinski blok srednje velikosti, s tremi nadstropji. Hodim po kamnitih stopnicah in v vsakem nadstropju preverim priimke. Res nenavadno, da nisem vedel, da tu stanuje odvednik France Giber, ki bo pomagal moji zaročenki Agnieszki pri ločitvi, toda človeka ne poznam, nikoli ga še nisem videl, ne vem, kako iz-

gleda, a morda se je šele pred kratkim preselil in zato tudi ni mogel biti moj sosed. Jaz sem živel v tretjem nadstropju, on pa – kako nenavadno – tudi živi v tretjem nadstropju, nasproti mojega nekdanjega stanovanja. Vsaj napis na vratih tako kaže: France Giber – odvetnik. Potrkam z medeninastim trkalom na vratih in počakam. Odpre mi služabnik in me povabi, naj vstopim. V pred-sobi slečem bundo in si stepem sneg s čevljev.

»Naprej!« reče skrivnostni glas.

Vstopim in pred menoj se odpre ogromna soba. Na sredi je starinska, velika miza, na kateri ležijo urejeni kupi papirja. Za mizo je fotelj, na katerem sedi moški in kadi cigaro, toda obrnjen je proč od mene, tako da vidim samo njegovo sivolaso glavo.

»Dober dan, gospod Giber,« ga vljudno pozdravim, upajoč, da mi bo pokazal svoj obraz.

»Pričakoval sem vas,« reče, ne da bi se obrnil.

»Pričakovali ste me?« se začudim.

»Vedel sem, da boste prišli, seveda,« odvrne Giber. »Imam namreč odlično pravniško intuicijo. Prišli ste po armenske knjige, kajne?«

Torej je vedel, da jih potrebujem. Mar jih je namenoma vzel iz antikvariata?

»Prav imate,« rečem. »Res sem prišel po armenske knjige. Nujno bi jih potreboval, da bi lahko razvozlal sporočilo na deščici.«

»Ha, ha, sporočilo na deščici!« se zareži Giber, še vedno obrnjen proč.

Njegov smeh me močno presune, tako skrivnosten je in nenavaden, zdi se mi, kot da odvetnik pozna, kakšna je moja naloga, zato ga vprašam:

»Ali kaj veste o tem sporočilu? Ali poznate morda grofico Fisse, ki mi je dala to deščico? In zakaj se ne obrnete in pogovarjate z mano iz oči v oči?«

Odvetnik potegne dva dima iz cigare, nato pa spet nasloni roko na fotelj in reče:

»Kmalu vam bom razkril pravo resnico o sebi. Pomirite se. Ugotovili boste, da me že dalj časa poznate. Jaz sem namreč mojster preobleke in imam več obrazov. In lahko vam bom pomagal pri izvršitvi vaše naloge. Zato sem tudi tukaj – da vam pomagam. Saj potrebujete pomoč, kajne?«

»Vaša pomoč bi mi prav prišla,« pokimam, »toda ne vem, če me razumete. Jaz ne potrebujem pravniških nasvetov. Moji problemi so bolj konkretne narave. Voda mi teče v grlo v dobesednem pomenu. Do polnoči moram storiti nekaj zelo grdega. Nekaj, kar zadeva mene in hčerko avstrijskega veleposlanika.«

»Vem, vem, vse vem. Že dolgo časa vas opazujem. To, da vam teče voda v grlo v dobesednem pomenu, ni nič pretresljivega. Nekateri ljudje umirajo od žeje!«

Ha, še provocirati je začel. Če je tako jasnoviden, kot se dela, potem tudi ve, da sem zvezal plešca in ga nameravam izžejati.

»In pozna se tudi že dalj časa,« pristavi in se dobrodušno zakrohota.

»Le od kod naj bi vas poznal, gospod Giber?« se začudim. »O vas vem samo to, da ste odlični odvetnik in da skrbite za slovenske akademike.«

Kar nenadoma pa se obrne proti meni in mi pokaže svoje obličje. Star je že in ima globoke podočnjake, smeji se mi. Leta so nagubala njegovo kožo, toda niso mu mogla vzeti pronicljivega pogleda. V njegovem obrazu se zrcali moj strah, nekje sem ga že videl, in to ne samo enkrat, bržkone me je zasledoval in mi ni dal miru. To je on, ki prihaja nerazpoznaven in naseljuje mojo dušo.

»No, zdaj veste, da me že poznate,« z nasmeškom reče. »Prvič ste se srečali z mano tukaj na Žabjaku, vaš sosed sem bil, tisti, ki je vodil podgano Franico na sprehod na zlatem povodcu. Franica, pridi iz svoje luknje in pozdravi gospoda.«

Iz skrite luknje v kotu se pojavi podgana, ozira se na vse strani, malce povoha z vlažnim smrčkom in se brž zapodi za sirom, ki leži blizu nje, nato pa se vrne v svoj brlog. To je torej tista podgana, s katero sem imel sam opravka, ko sem na straniščni školjki iskal poreklo neke besede.

»Da, to je ona. Podgana, ki ste ji rešili življenje. Zato sem vam močno hvaležen. Ona mi je krajšala čas v tistih najbolj osamljenih trenutkih. In dobra zasledovalka je, vedno vas zavoha in mi pokaže kraj, kjer se skrivate.«

Ne morem verjeti, da je to res on, toda po nekaj trenutkih tišine ganjeno izustim:

»Res, vi ste moj nekdanji sosed z Žabjaka! Samo da takrat nisem vedel, da ste odvetnik.«

»Nisem samo odvetnik. Mnogokrat sva se še srečala. Drugič sva se srečala, ko ste z danskimi knjigami hiteli na Grad in sem vas prosil za kakšen cekin ali dva, pa ste me jezno nagnali, me položili na fantkove sanke in porinili po bregu. A ne skrbite, odpustil sem vam.«

»Neverjetno, to ste bili vi!«

»Ha, ha!« se dobrodušno zareži možakar. »Ste presenečeni? Kot sem že rekel, sem mojster preobleke. Ali se spomnite, ko ste se peljali z vespo proti domu? Čakali ste na križišču, poleg vas je stal črn mercedes in v njem možakar z zobotrebcom v ustih. To sem bil jaz. In potem kasneje, ko ste bili dogovorjeni z grofico Fisse opolnoči na Gradu. Se spomnite, ko ste me zvezali z vrvjo za sušenje perila?«

»Kako se ne bi spomnil!« odvrnem, še vedno šokiran zaradi njegove pojave. »Pa ste bili res vi... A zakaj ste me zasledovali? Kaj sem vam storil? Prosim, ne zamerite mi, toda ne vem, kaj mi je bilo, a vedno sem do vas čutil nekakšen odpor in sem vas moral premagati s fizično močjo.«

»Da, sledil sem vam,« reče možakar. Njegov pogled se zresni. »Hotel sem vas obvarovati pred grofico Fisse, vi pa ste se mojim svarilom podzavešno upirali, zato ste se do mene vedno obnašali tako agresivno. Ona vas je skušala speljati na kriva pota, da bi ji sledili. Vendar ona ni prava resnica, edina prava resnica sem jaz.«

»A kdo ste vi? Pojavljate se v različnih vlogah, enkrat ste klošar, drugič odvetnik, tretjič...«

»Tretjič jezikoslovec. Ali vam moje ime France Giber ničesar ne pove? Tako ali tako to ni moje pravo ime, toda gotovo se me spomnite s srečanja v Portorožu. Jaz sem vaš etimološki kolega, Franz Gippert, iz Voitsberga na avstrijskem Štajerskem doma.«

»Ojej, spremljate me že dalj časa, kot sem si mislil...«

»Pravzaprav nisem Franz Gippert. To je samo ena od mojih nešteti vlog. Jaz sem nešteto oseb v eni osebi. Vse v enem. A moje bistvo je eno samo. Povedal vam bom, kdo sem v resnici, toda ne vem, če si boste predstavljali, kakšno je moje poslanstvo. Kasneje vam bom razložil. Torej, v resnici sem knez Odin, bolj rečeno doktor Odin, zdravnik po poklicu.«

Še bolj sem presenečen, zdaj v mojih očeh vlada strah, komaj se zberem, nato pa prestrašeno izustim:

»Vi ste knez Odin? Grofica Fisse me je svarila pred vami.«

»Ne bojte se me,« me pomiri možakar. »Ničesar vam nočem, hočem vam dobro. Grofica Fisse je tista, ki vas skuša vpeljati v skušnjava. Jaz sem tukaj zato, da vam pomagam ubežati pred njo. Rešiti se je morate, ne smete slediti njenim ukazom.«

»Ampak rekla je, da če je ne bom ubogal, da bo nadme poslala besede, ki me bodo posrkale vase, da bom naposled utonil v njihovem vrtnicu.«

»Da, vendar grofica Fisse je hinavska. Tako ali tako se vas hoče v vsakem primeru znebiti. Besede bo poslala nad vas, ne glede na to, ali jo boste ubogali ali ne.«

»Mislite?«

»Vem in zato sem tukaj, da vas posvarim. Pravzaprav ste vi prišli k meni, toda vaš obisk je bil skrbno načrtovan z moje strani. Imam namreč takšno moč, da lahko vplivam na človekovo usodo. Armenskih knjig si nisem sposodil zato, da bi preučeval sodne spise v armenščini. Hotel sem vas samo priklicati. In to se je tudi zgodilo.«

»A povejte mi, prosim, v kakšni zvezi ste vi z grofico Fisse. Nekaj mi je govorila o vas, da ste jo skušali premagati in si jo podrediti.«

»Grofica Fisse je moja velika sovražnica že več kot tisoč let. Zasedujem jo, a ji ne pridem do živega. Pred več kot tisoč leti sem bil izbran za vladarja severne dežele in počasi sem dobival ljudi v svojo oblast, toda grofije, kjer so gospodovale grofica Fisse in njeni sestre, nisem mogel dolgo časa zavzeti.

Naposled se mi je posrečilo tudi to, toda kljub porazu je bil vpliv sester v tistih krajih še vedno velik. Hotel sem ga izkoreniniti, a to se mi ni posrečilo vse do danes. Zdaj sem srečal vas in vi bi mi lahko pomagali premagati hudobne sestre, da ne bodo s svojo grdo miselnostjo zavladale svetu.«

»Zmeden sem, z ene strani prihaja ukaz grofice Fisse, ki pravi, da moram do polnoči podreti Gundulo, z druge strani slišim vaš glas, ki pravi nekaj drugega. Komu naj zdaj verjamem?«

»Meni zaupajte. Če mi boste pomagali ugonobiti grofico Fisse in njeni sestri, potem se vam ni treba bati vrtinca besed. Ko bodo premagane Fisse, Fitta in Fitte, bo s tega sveta izginilo vse zlo in človeštvo bo osvobojeno.«

»A kako naj vam pomagam?«

»O tem govori sporočilo na deščici, zaradi katerega ste prišli k meni po armenske knjige. Sporočilo, ki pravi *kastroitsee itavaltalaiset tanaan*. Veste, jaz, doktor Odin, sem velik strokovnjak za pisave, celo sam sem iznašel rune in jih podaril človeku. Tudi na armensko pisavo in jezik se spoznam, a žal vas moram razočarati. Sporočilo ni napisano v armenščini, temveč v nekem drugem jeziku. To sporočilo je sestavil znanstvenik iz Romunije – doktor Lev Milošović, banatski Srb iz Lugojja, ki ga je tudi nekoč obsedala grofica Fisse. Zlasti takrat, ko je imel v posesti danske knjige. Toda on ni bil dovolj močan, da bi se ji uprl. Poznal pa je pravo rešitev, kako premagati hudobne sestre, a tega ni nikoli izvršil. Iz same jeze in objestnosti je malo pred smrtjo na deščico napisal skrivnostni napis. Lev Milošović se je posmehoval svetu. Čeprav je kot jezikoslovec dobro govoril armensko, je besedilo napisal v finščini, ki je bila poleg danščine druga njegova strast. Delal je namreč na katedri za skandinavske jezike v Temišvaru, ugleden profesor je bil, a po naravi je bil vesel mož in je imel rad zafrkancije. Nekoč ga je zavrnila neka Finka, ni privolila v seks z njim in zato se je na svojevrsten način maščeval vsem Fincem. Oskrunil je finščino tako, da jo je predaval romunskim študentom kar v armenščini in pri zapisu uporabljal armenske črke. To se potem kaže tudi na leseni deščici. Vendar to njegovo sporočilo ni zafrkantske narave, temveč napotek, kako premagati sestri. Na ta način se je Milošović uprl grofici Fisse, ni pa je skušal premagati, ker je menil, da mora to storiti nekdo, ki je mlajši in sposobnejši od njega. Preden je umrl, je danske knjige poslal še nekemu svojemu daljnemu sorodniku Johnu Močeanuju iz Canyon Countya, ker ga je sovražil in mu zavidal poslovno uspešnost. Zato mu je privoščil, da bi tudi njega napadle besede. Še toliko moči je zbral, da je prišel na pošto in oddal paket, a doma ga je že čakal bel kombi in zdravniško osebje.«

»Je utonil v vrtincu besed?«

»Pred dvema letoma je umrl v lugojski umobolnici. Besede so ga napadle in ni jim mogel ubežati.«

»Ojoj, upam, da se to ne bo zgodilo meni!«

»Zato pa me morate poslušati. Izvšiti morate ukaz, ki je zapisan na deščici, vendar ne tistega v runski pisavi, temveč tega, ki ga je s posebnim natančnim pisalom vrezal Milošović – *kastroitsee itavaltalaiset tanaan*. Vi ne govorite finsko, zato vam bom jaz prevedel, ker sem strokovnjak za jezike in pisave. Besedilo bi moralo pravzaprav napisano s preglasi, in sicer *kastroitsee itavaltalaiset tänään*, vendar ker armenska pisava preglasov nima, jih tudi Milošović ni mogel zapisati. Besedilo pomeni: Danes kastriraj Avstrijke, pri tem sta mišljeni Gundula in Elisabeth. Razlika je torej očitna, po Fissinem napotku naj bi podrli Gundulo, toda vaša prava naloga je ta, da hčerki avstrijskega veleposlanika kastrirate, in to obe, ne samo Gundulo.«

»Presenetili ste me, doktor Odin, nikoli si ne bi mislil, da bom moral kastrirati hčerki avstrijskega veleposlanika.«

»Da, to boste izvedli s temle rezilom, ki vam ga izročam.«

Doktor Odin seže za plašč in potegne iz njega dolgo srebreno rezilo, nekakšen kirurški nož in mi ga ponudi, da ga sprejemem. Nezaupljivo ga pogledam, nekaj časa strmim v rezilo, toda po kratkem razmisleku vendarle vzamem svetlikajoči se predmet, knez Odin pa reče:

»Prav s tem nožem sem jaz nekoč kastriral gospo Händl, saj se spomnite, ko je šla po posredovanju veleposlanika Barkowskega v Varšavo k priznanemu doktorju Przybyszewskemu. In ta Przybyszewski...«

»... ste bili vi.«

»Odlično skleplate. Kastracija ni samo zavezovanje jajcevodov. Je mnogo več, ima namreč duhovne in filozofske razsežnosti. Gundula in Elisabeth morata biti kastrirani, ker nista čistega germanskega porekla. Velik delež njunih genov je slovanskega izvora, celo sami ste to nekoč ugotovili v svojih znanstvenih razpravah, ko ste raziskovali gensko teorijo. Skrbeti je treba za čistost naše rase, ohranjati jo je treba zdravo. Zakaj pa mislite, da so skandinavke tako lepa dekleta? Ker sem sam veliko primomogel k temu, opravil sem mnogo kastracij, da bi naš rod postal kolikor mogoče kvaliteten. Nekateri ljudje so bili ogorčeni in so mi hoteli omenjeno početje preprečiti, toda jaz sem jim odgovarjal: kastriranje spolnih organov oziroma onemogočanje potomstva ni nikoli tako tragično, kot je kastracija mišljenja. Ta je najbolj nevarna in nekaterim je uspelo na ta način uničiti človekovo mišljenje. Tudi vi ste skoraj postali žrtev grofice Fisse, ko vam je hotela kastrirati um in vas zasipati z besedami. In zdaj je vaša naloga, da kastrirate avstrijski dekleti in se tako uprete kastraciji mišljenja. Na ta način boste za vselej opravili z grofico Fisse. Točno do polnoči imate čas, drugače pa boste res utonili v vrtincu besed.«

Nastal je zanimiv položaj. Še vedno mi grozi, da bom utonil v vrtincu besed, toda tokrat vsaj poznam pravo rešitev. Vem namreč, kako se temu izogniti. Grofica Fisse me je slepila z napačno razlago besedila na deščici, ni mi

povedala, da obstaja še eno skrito besedilo, ki sem ga k sreči sam odkril. Eti-mologovo delo mora biti previdno in natančno, ne sme se zadovoljiti z eno samo razlago, vedno mora iskati in preiščevati še o drugih možnostih. Ka-ko prav je bilo, da sem bil danes previden in sem si, preden sem se odločil, da bom podrl Gundulo, z lupo še enkrat ogledal deščico. Zdaj je moja nalo-ga drugačna.

»Nič drugega mi ne prepostane, kot da vas ubogam, gospod Odin,« rečem resno in zaskrbljeno, saj me čakajo nove preizkušnje.

Doktor Odin rahlo dvigne roke in napravi ravnodušen obraz:

»Ubogate ali ne ubogate, meni je vseeno. Za vas gre. Res je, da bi s ka-stracijo pripomogli pregnati zlo s tega sveta, toda če se ne bo posrečilo vam, se bo nekemu drugemu. Prej ali slej. Zdaj pa prosim odidite in pohitite. Čas neusmiljeno teče. Nož, s katerim boste opravili skobljenje, sem vam dal, stva-ri so vam jasne, držal bom pesti za vas. Dovolite mi, da vas pospremim do vrat.«

Skupaj odideva v predsobo, kjer si oblečem bundo. Doktor Odin se mi molče smehlja. Potem ko pospravim rezilo v desni žep, mu stisnem roko v pozdrav in rečem:

»Na svidenje, doktor Odin! Hvala za pomoč. Zelo sem vam hvaležen.«

»Pojdite, hitro, hitro...« me priganja.

Ko sem zunaj in se peljem na vespi, me spreletavajo čudni občutki. Do-bil sem novo povelje, ki ga je treba izvršiti...